

Kód: MorvaiKNemValaszoltLehmannak120212

feladó: Dr. Léhmann György lehmann@invitel.hu címzett: "Dr. Lehmann György"
<lehmann@invitel.hu>

dátum: 2012. február 12. 16:17tárgy: A lakosság eladósodásának valódi okairól küldő: invitel.hu: Ez az üzenet főként a beszélgetésben részt vevő személyek miatt fontos.

napig nem érkezett válasz, úgy gondolom az alábbi iratom tartalmából kiindulva, hogy nem érdemes nekünk problémáinkkal magyar politikusok egyikéhez sem fordulni.

Tekintettel arra, a hogy hazánkban nincsen egyetlen szervezet sem, amelyik kész érdemben segíteni a nyomorgó magyar népnek, próbálják

íztossal - Viviane Reding - és alábbi iratommal tájékoztatni a devizaalapú kölcsönrel kapcsolatos EU

Köszönettel: Léhmann György

- http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/contact/index_en.htm

Viviane Reding
European Commission Vice-President in charge of Justice, Fundamental Rights and
Citizenship
BE-1049 Brussels
Belgium

=====

DR. LÉHMANN GYÖRGY (8600 Siófok Szűcs u. 1. - tel. 84/313-176 és 06-20/49-39-851) e-mail: lehmann@invitel.hu
irata

A lakossági „deviza-eladósodás” valódi okairól

Nehéz helyzetben lehetett az, akinek meg kellett meghatározni a látszattevékenységre létrehozott országgyűlési albizottság nevét úgy, hogy még véletlenül se lehessen a címből kiindulva a valódi okokhoz eljutni. Feltehetőleg ezért történhetett meg az, hogy az alábbi, nem egészen szerencsésnek mondható nevet adták az albizottságnak:

**„az Országgyűlés Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának
a 2002-2010 közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását,
valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottsága”**

Szerencsétlen ez a név azért is, mert a lakosság nem vett fel devizakölcsönt egyetlen banktól sem, ezért nem is adósodott el senki devizában, de szerencsétlen azért is, mert a mellékletben látható, kormányzati álláspontot tükröző 2011. októberi

Áttekintés

a háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól

című írás pontosan és eléggé részletesen ismerteti a lakosságnak nem devizában történt túlzott eladósodásának egyfajta okait ahhoz, hogy az ilyen fajta okoknak újbóli vizsgálata immár albizottság által főlöszleges legyen. Annak oka, hogy ezek után az albizottságban valamennyi parlamenti pártnak delegáltjai lázasan hozzáfogtak mégis az albizottsági látszattevékenységhez, feltehetően két oka volt.

Az egyik ok az, hogy mivel az októberi kormányzati iratban kizárólag a kormányzati és jegybanki felelősségről tettek említést, míg a hitelező bankok és adósok felelősségét nem említették, az albizottságnak úgy kellett a főlöszleges tevékenységét végezni, hogy a végén el kellett jutni a korábban nem említett felelősöknek megnevezéséhez is. Éspedig a bankok és adósok felelősségének megállapításához úgy kellett eljutni az albizottsági jelentésben, hogy bankok és adósok felelőssége mellérendeltn, ugyanazon szinten jelenjen meg.

Példaként felhozva a Stohl féle bűncselekményt, az albizottság szerint azt a magatartást, hogy alkoholos és drogos állapotban megengedettnél nagyobb sebességgel történt vezetés közben az út baloldalán szabályosan haladó személygépkocsiba belehajtani egy terepjáróval fékezés nélkül ugyanazzal a mércével kell vizsgálni, mint azt a magatartást, hogy a szabályosan haladó személygépkocsiban a sérülést szenvedő személy nem kötötte be magát biztonsági övvel.

A kétfajta felelősség mértéke, minősége egyforma, vagy közel egyforma az albizottsági, mellékletben látható jelentés szerint Stohl alatt a bankokat értve, míg Pali bácsi alatt az adósokat értve. Szerintem már az albizottsági tevékenységük elején is ide akartak eljutni a tevékenységük végén, és ez volt az egyik oka a látszattevékenységnek.

A másik oka az albizottsági látszattevékenységnek az volt, hogy a közvetlen oka a lakosság indokolatlan eladósodásának egyébként kézenfekvő és nyilvánvaló.

Hiszen közvetlen oka a lakossági eladósodásnak az volt, hogy a bankok által diktált, közjegyzők által készített szerződéseket az adósok annak ismerete nélkül aláírták úgy, hogy aláírásukkal a kizárólag bankok által készített általános szerződési feltételek tartalmát is elfogadták a szerződés részeként.

Az albizottsági eljárásnak ennek ismeretében azt a látszatot kellett kelteni a szerződéseknek banki és közjegyzői magatartások miatti semmiségi problémái miatt, hogy a teljes körű vizsgálatuk után másfajta ok nem merülhet fel a lakossági eladósodással kapcsolatosan.

Indokolt ehhez képest egyenként ismertetni a 48. oldalas albizottsági jelentésnek azokat a részeit, ahol a „**szerződés**” szó természetesen semmitmondóan szerepel (oldalszámok a melléklet számozásai):

Hogyan fordulhatott az elő, hogy egyoldalú szerződésmódosításokkal tették tönkre a hitelesek, az elmúlt nyolc év kormánya miért nem tett lépéseket ezeknek a hiteleseknek a megvédése érdekében? (9. old.)

Ilyen Dr. Gaudi-Nagy Tamás Qobbik) képviselő felvetésében annak a kérdésnek az esetleges tisztázása, hogy tekinthető-e hibás terméknek a devizaalapú hitelezés, és felvethető-e ennek kapcsán a szerződések érvénytelensége. (11. old.)

Megállapítja a volt miniszter, hogy a Bajnai Kormány volt az első, aki tényleges korlátozó szabályokat alkalmazott a lakossági devizahitelezés vonatkozásában és szabályrendszert hozott létre az egyoldalú szerződésmódosítások korlátozására is. (16. old.)

Bemutatta, hogy mint jegybank elnök igyekezett felhívni a figyelmet a svájci frank hitelszerződések veszélyére, de komoly bankok bizonygatták a számára, hogy a lakosság alacsonyabb terheinek érdekében alakították ki a svájci frank hitelkonstrukciókat.

Egyfajta eredendő bűnként értelmezhető az a tény, hogy a kamatozás megváltoztatásának lehetőségét az esetek széles körére alkalmazható, „gumi” hlauzuláhlkal bástyázták alá a bankok által megfogalmazott szerződéses konstrukciók (25. old.)

Egyetlen parlamenti párthoz tartozó, albizottságban tevékenykedő képviselőnek eszébe nem jutott az okok vizsgálata során, hogy az Alkotmánybíróság szerint jogállamról csak az alábbiakat is figyelembe véve beszélhetünk:

*„Az Alkotmánybíróság 11/1992. (III. 5.) AB határozatában kimondta: „A jogállam azáltal valósul meg, hogy az Alkotmány valóban és feltétlenül hatályosul. A jog számára a rendszerváltás azt jelenti, és jogi rendszerváltás kizárólag abban az értelemben lehetséges, hogy a jogállami Alkotmánnyal összhangba kell hozni, illetőleg - az új jogalkotást tekintve - összhangban kell tartani az egész jogrendszert. Nemcsak a jogszabályoknak és az állami szervek működésének kell szigorúan összhangban lenniük az Alkotmánnyal, hanem az Alkotmány fogalmi kultúrájának és értékrendjének át kell hatnia az egész társadalmat. Ez a jog uralma, ezzel lesz az Alkotmány valóságossá. A jogállam megvalósítása folyamat. Az állami szervek számára alkotmányos kötelesség ezen munkálkodni. Fontos jogirodalmi szerzők álláspontja szerint **az alkotmányos szabályok a magánjogi jogviszonyokban, így a szerződéses jogviszonyokban is hatályosak és alkalmazandók.** „Az Alkotmány alapjogi rendelkezései és formális szabályaiban kifejeződő értéktartalma a magánjogi jogviszonyokban közvetlen hatást fejtenek ki. Ennek folytán az Alkotmány konkrét rendelkezéseinek érvényesülését és e rendelkezésekben kifejeződő elveit a polgári bíróságok minden ... esetben is közvetlenül alkalmazhatják... Ezért a magánjog alanyai jogviszonyaikban az Alkotmány alapjogi rendelkezéseire is közvetlenül kötve vannak.” (Lábady Tamás in: Polgári jogi kodifikáció, II. évf., 2. sz. 18. o. 3.5. pont.)”*

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy az „Ombudsmani állásfoglalás a banki szerződési gyakorlatról” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során az alábbi hiányosságokat is vizsgálni kell:

*„A Ptk. 7. §-a kifejezetten hangsúlyozza, hogy a törvényben biztosított jogok védelme az állam minden szervének kötelessége. Ezen általános kötelezettséget a Pszáf külön nevesített kötelezettségei specifikálják a banki szféra adósai vonatkozásában. **Megállapítom, ha a tényállásban rögzített banki gyakorlatot a Pszáf nem ellenőrzi, és nem tesz lépéseket annak érdekében, hogy a bankok ügyfeleinek alkotmányos és törvényes, valamint az irányadó közösségi jogszabályban rögzített jogai, érdekei ne csorbuljanak, nem teljesíti törvényi kötelezettségeit és ezzel mulasztásban megnyilvánuló alkotmányos visszásságot okoz.** Felhívom a Pszáf elnökét törvényes kötelezettségének feltárására, és hatékonyabb, az ügyfelek érdekeit védő teljesítésére, továbbá az ügyfelek alkotmányos jogai sérülésének intézményes kiküszöböléséhez szükséges törvényes eszközök fokozott alkalmazására.*

***Az ügyfelek alkotmányos jogaival kapcsolatban visszásságot okozó hatásának minősítem továbbá az ügyfelek elégtelen tájékoztatását.** Több panaszos állította, hogy a pénzügyi előzetes tájékoztatókban közzétett szerződési feltételek között a vételi jog kikötése nem szerepelt, illetőleg, hogy a vételi jog kikötéséről csak a közjegyző felolvasásakor értesültek, de annak tartalmára, jogkövetkezményeire elégséges tájékoztatást ott sem kaptak.*

Az ügyfelek tájékoztatásával kapcsolatban megállapítottam azt is, hogy a vizsgált esetekben a szerződést közokiratba foglaló közjegyzők - legalábbis a csupán eshetőlegesen, ráadásul az ügyfél szerződésszegése következtében megnyíló opció, a vételi jog tekintetében - nem teljesítették elégséges mértékben a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv.-ben előírt azon

kötelezettségüket, hogy meggyőződjenek a felek valódi (ügyleti) szándékáról, tájékoztassák az ügyfelet a jogügylet lényegéről és jogi következményeiről, továbbá, hogy meggyőződjék arról, hogy a közjegyzői okiratban foglaltak megfelelnek a fél akaratának. Megállapítom, ha az Országos Közjegyzői Kamara elmulasztja a törvényes előírásoknak mindenben és maradéktalanul megfelelő közjegyzői eljárás megkövetelését és ellenőrzését, e magatartásával az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményével, az annak részét képező tisztességes eljáráshoz való joggal, továbbá az Alkotmányban rögzített tulajdonhoz fűződő alkotmányos joggal összefüggésben visszásságot okoz.

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy „Ombudsmani állásfoglalás a jelzálog és vételi jog kikötéséről” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során az alábbi hiányosságokat is vizsgálni kell:

„A Ptk. alkotmányos szintű alapelvi rendelkezéseibe, a Ptk. 4. § (1) bekezdésében írt jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményébe, az így kötött szerződés pedig nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik [Ptk. 200. § (2) bekezdés], ha a bank a fedezetként lekötött ingatlan értékét - lakottságra vagy más tényezőkre alapítva - a valós forgalmi érték alatt határozza meg, majd az így egyszerűen már leértékelt ingatlan hitelfedezeti értékét jelzálog hitelintézet esetében a jogszabályban rögzített 70%-os értéknél, más hitelintézet esetén a biztonságos hitelezéshez szükséges legmagasabb értéknél alacsonyabban állapítja meg. Az így elvégzett fedezetértékelés (egyoldalúan elvégzett kétszeres leértékelés) és annak eredménye sérti a közfelfogást, beleütközik a Ptk. jóhiszemű és tisztességes eljárást előíró alapelvi követelményeibe és a jóerkölcsbe is. A bank akkor jár el jóhiszeműen és tisztességesen, ha független szakértőt bíz meg az ingatlan valós, reális forgalmi értékének meghatározásával, abba bevonja a tulajdonost is, és az így objektív módon megállapított ingatlanértéknek a jelzálog-hitelezésről szóló jogszabályban megállapított százalékát veszi hitelfedezeti értéknek. Ilyen tartalmú rendelkezés megfelelően védi a bank érdekeit és nem okoz aránytalan, túlzott érdeksérelmet a tájékozott és felelős döntésre képes adós oldalán.”

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy „Az érvénytelenség jogkövetkezményei” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során azt talán előbb meg kellene vizsgálni, hogy egyáltalán érvényes-e az eladósodáshoz vezető szerződés, hiszen érvénytelen szerződéssel kapcsolatos, okok feltárásának nevezett csűrés-csavarás azért sem lehetséges, mivel joghatások ezekkel nem érhetők el:

„Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el. Ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, illetve, amelyre bárki határidő nélkül hivatkozhat. Megtámadhatóság esetén azonban ez a szabály csak akkor alkalmazható, ha az arra jogosult a szerződést eredményesen megtámadta. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit a Ptk. 237.§. alapján mind semmisség, mind megtámadhatóság esetén a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján, az elévülés, illetve az elbirtoklás korlátai között alkalmazza. Az eredeti állapot helyreállítása csak természetben történhet. Nem minősül az eredeti állapot helyreállításának az, ha valamelyik fél a kapott dologszolgáltatást csak annak pénzbeli egyenértéke megfizetésével tudná visszaszolgáltatni.

Az érvénytelen szerződés alapján kölcsönösen teljesített szolgáltatások visszatérítése is csak kölcsönösen és egyidejűleg történhet. Csak az a fél követelheti eredményesen a neki visszajáró szolgáltatást, aki egyben vállalja, hogy maga is visszatéríti a számára teljesített szolgáltatást, és erre képes is.

Ha az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt, a bíróság az érvénytelen szerződést a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilvánítja. A szerződés érvényessé nyilvánítása egyenrangú lehetőség az eredeti állapot helyreállításával. Ha mindkettő alkalmazható lenne, akkor a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét alkalmazza. Ha a szerződéskötés előtt fennállt helyzet visszaállítása akár eredeti, akár utólagos irreverzibilitás folytán, nem

lehetséges, vagy nem célszerű, és a szerződés érvényessé sem nyilvánítható, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja, és rendelkezik az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről.”

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy „A kölcsönök kezelési költségének vizsgálata alkotmányjogi szempontból” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során az alábbi hiányosságokat is vizsgálni kell:

„Álláspontom szerint, ha általános szerződési feltételek alkalmazására kerül sor tartós jogviszonyok, több éves futamidejű szerződések esetén – különösen ott, ahol a szolgáltatáshoz állami támogatás kapcsolódik – a jogbiztonság elvéből fakadó követelmény, hogy a szerződés feltételei az egész futamidő során előre láthatóak és kiszámíthatóak legyenek. Az állami támogatás – a szóban forgó ügyekben a kamattámogatás – célja ugyanis, hogy valamely szolgáltatást – szóban forgó ügyekben a lakáskölcsönt – annak igénybe vevői számára a piaconál kedvezőbb feltételűvé, vagy esetleg egyáltalán elérhetővé tegyen. Abban az esetben, ha az általános szerződési feltételek, pénzügyi kondíciók nem kiszámíthatóak, nem előre láthatóak, a szolgáltató részéről egyoldalúan korlátlanul és érdemi indokolási kötelezettség nélkül megváltoztathatóak, sérül a jogbiztonság követelménye, mivel az ilyen szerződés lehetőséget ad arra, hogy a szolgáltató az állami támogatás eredeti célját – a szóban forgó ügyekben a lakáscélú kölcsönök pénzügyi kondícióinak kedvezőbbé tételét – negligálva, a támogatásból származó előnyöket saját pénzügyi hasznávé alakítsa át. Sérelmet önmagában azonban az nem okoz, ha a hosszú futamidő alatt a kondíciók, így különösen a kamatok – kivételesen a költségek is – módosíthatók, de az igen, ha a módosításra egyoldalúan, a másik fél (a kölcsönfelvevő) hozzájárulása nélkül, ugyanakkor érdemi és okszerű indokolás nélkül, vagy olyan indok alapján kerül sor, amelyet a felek a szerződésben nem rögzítettek”

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy az „Ombudsmani állásfoglalás a jelzálogbiztosíték melletti hitelezésről” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során az alábbi hiányosságokat is vizsgálni kell:

„A jelzáloggal leköthött ingatlan hitelfedezeti értékének megállapítása tekintetében álláspontom a következő: A Ptk. alkotmányos szintű alapvető rendelkezéseibe, a Ptk. 4. § (1) bekezdésében írt jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményébe, az így kötött szerződés pedig nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik [Ptk. 200. § (2) bekezdés], ha a bank a fedezetként leköthött ingatlan értékét - lakosságra vagy más tényezőkre alapítva - a valós forgalmi érték alatt határozza meg, majd az így egyszeresen már leértékelt ingatlan hitelfedezeti értékét jelzálog hitelintézet esetében a jogszabályban rögzített 70%-os értéknél, más hitelintézet esetén a biztonságos hitelezéshez szükséges legmagasabb értéknél alacsonyabban állapítja meg. A bank akkor jár el jóhiszeműen és tisztességesen, ha az ingatlan valós forgalmi értékének megállapításával - bevonva abba a tulajdonost is - független szakértőt bíz meg, s az így objektíven megállapított értéknek a jelzáloghitelezésről szóló jogszabályban megállapított 70%-át veszi hitelfedezeti értéknek. A bankok biztonságának eltűnő és egyoldalú fokozása ugyanis - irróalisan alacsony hitelbiztosítéki érték megállapításával, többszörös biztosítékok kikötésével stb. - az ügyfeleknek, szerződő feleknek indokolatlan és aránytalan jogsérelmet okozhat.

A vételi jog kikötése tekintetében kialakított álláspontom szerint: Nem ütközik a Ptk. rendelkezéseibe, ha a kölcsön biztosítékként jelzálogjog engedésére és a vételi jog kikötésére is sor kerül. Az adós tulajdonhoz fűződő alkotmányos jogában súlyos visszásságot okoz azonban, valamint a Ptk. alkotmányos szintű elveit többszörösen sérti az, ha a (kétszeres leértékelés miatt) rendkívül alacsonyan meghatározott hitelbiztosítéki érték egyben a vételi jog útján létrehozható adásvételi szerződésben kikötött vételár is. Ha pedig a pénzügyi intézet a feltűnően aránytalan előnyt az adós helyzetének kihasználásával köti ki, a szerződés uszorás szerződés és mint jogszabályba (és jóerkölcsbe) ütköző, semmis. Eseti döntéseiben a Legfelsőbb Bíróság is érvényesnek tekintette - jelzálogjog mellett - a vételi jog kikötését, de döntéseiben kiemelte: a vételi jog kikötése azért nem ütközik bele a zálogtárgya tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó megállapodás [Ptk. 255. § (2) bek.] tilalmába, mert a vételi jog kikötésekor a

vagyontárgy „valós szerződési értékét” a felek megállapították. A hitelbiztosítéki értéket a vételi jog alapján a tulajdonjog megszerzése ellenértékéként nem lehet ilyen valós módon megállapított, illetőleg arányos szerződési értéknek tekinteni.”

Egyetlen képviselőnek eszébe nem jutott az, hogy az „Ombudsmani állásfoglalás a közjegyzők tevékenységéről” című ombudsmani vélemény alapján akkor, ha Magyarországot jogállamnak tartjuk, a lakosság eladósodásának vizsgálata során az alábbi hiányosságokat is vizsgálni kell:

„A törvényi rendelkezés értelmében az ügylet létrehozatalában részt vevő közjegyző köteles az előtte szerződéskötés céljából megjelenő felek figyelmét arra felhívni, hogy mit jelent a szerződés valamely konkrét rendelkezése, erre vonatkozóan tájékoztatást nyújtani, és meggyőződni arról, hogy az okirat tartalma és a felek valódi szándéka egybeesik.

Megállapítom, hogy Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményével, s az annak részeként tekinthető tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben, továbbá az Alkotmányban rögzített tulajdonhoz fűződő alkotmányos jogot megsértette az Országos Közjegyzői Kamara, mert elmulasztott olyan intézkedéseket, melyek valóban gondoskodnak a pozíciójukban és felkészültségükben sokszor szélsőségesen kiszolgáltatott ügyfelek megfelelő tájékoztatásáról, továbbá elmulasztotta figyelemmel követni és helyesbiteni a fenti elveknek és törvényes előírásoknak nem megfelelő gyakorlatot. Álláspontom szerint a formális okiratiság mellett, de azt fontosságában megelőzve, ez a legfontosabb (tartalmi, érdemi) kötelezettség”

Ezek után megállapítom azt, hogy Magyarországot nem tarthatom jogállamnak, míg az albizottságban tevékenykedőket, valamint az Országgyűlésben fentiekről egy szót sem ejtő valamennyi országgyűlési képviselőt Magyarország jogtipróinak tartom.

=====

II.

Joggal merülhet fel fentiek ismerete folytán mindenkiben az, hogy mi szükség volt egyáltalán erre az albizottsági színjátékra.

Indokolt ehhez elmondani azt, hogy az elmúlt év nyarán vizsgálták meg alaposabban neves közgazdászok a kölcsönszerződéssel kapcsolatos felmerülő problémákat és jutottak arra a következtetésre, hogy tisztességes szerződési feltételek esetén a szerződésből meg lehet állapítani egyértelműen az adósok jogait és kötelezettségeit is, valamint a bankoknak ötletszerűen, vagy ahogy ők nevezték „*hasra ütéssel*” nem lehet szerződést módosítani.

Ezeket a közgazdasági megállapításokat áttéve a 2006. március 1-től hatályos jogszabályi rendelkezésekre, néhány jogász is hozzáfogott a többszázézer adóst sújtó tarthatatlan állapotnak jogi úton lehetséges megszüntetésére alkalmas iratoknak elkészítésére, illetve a média nyilvánossága által televízióban éppúgy, mint rádióban vagy újságokban viszonylag folyamatosan tájékoztatták a lakosságot a lehetséges bírói út igénybeviteléről.

Egy darabig a közhatalom ezt a tájékoztatást eltűrte, majd feltehetően a luxemburgi bíróság előtt magyar bíróság megkeresésére indult eljárásra tekintettel is észlelte azt, hogy az adósoknak bírói út igénybevitelét szorgalmazó tájékoztatása a bankoknak jelentős hátrányt okozhat. Ettől kezdődően, tehát úgy október-novembertől az általam tapasztaltak alapján szerintem vezényszóra megszűnt a bírói utat szorgalmazó jogászoknak lehetőség arra, hogy a médiában megszólaljanak, szóba sem kerülhetett többé sem televízióban, sem rádióban, vagy újságban az, hogy a bírói úttal kapcsolatosan adósoknak tájékoztatás történjen.

Talán novemberben lehetett az, hogy a Lánchíd Rádió azt követően, hogy számos alkalommal nyilatkozhattam náluk, egy alkalommal szóltak előre azért, hogy dél előtt néhány perccel számítsak arra, hogy adásba kerülök, majd azóta is elfelejtettek felhívni.

Jelezte ily módon a médián keresztül a közhatalom számomra is azt, hogy számukra nem kívánatos személyekké váltam, és ők mindent elkövetnek annak akadályozására, hogy a peres út igénybevételenek lehetőségét akadályozzák.

Ilyen előzmények után került sor arra, hogy a mellékletben látható jegyzőkönyv szerint december 15-én a kormány részéről Dr. Matolcsy György és Pleschinger Gyula, valamint az alábbi bankokat

AXA Bank Europe SA Magyarországi Fióktelepe; Budapest Bank Nyrt.; CIB Bank Zrt.; ERSTE Bank Zrt.;
FHB Bank Nyrt.; K&H Bank
Zrt.; MKB Bank Zrt.; Raiffeisen Bank Zrt; UniCredit Bank Hungary Zrt.; OTP Bank Nyrt.;
Magyarországi Volksbank Zrt

képviselő Bankszövetség részéről Dr. Patai Mihály és Gyuris Dániel az adósok háta mögött megállapodást kötöttek a végtörlesztéssel, 90 nappal hosszabb késedelembe esett devizaadósokkal, árfolyamkockázattal, valamint a banki különadó mértékére vonatkozó „*Növekedési Paktum*”-mal kapcsolatosan.

Mondanom sem kell, hogy a kölcsönszerződésekkel kapcsolatos, fentiekben már idézett ombudsmani jelentésekben felvetett érvénytelenségi és egyéb problémákkal kapcsolatosan a Magyar Állam képviselői egy árva szót sem szóltak, hanem helyette többek között az alábbiakat vállalta a bankok magatartása miatt bekövetkezett probléma megoldás érdekében:

1.1. A Kormány törvénymódosítási javaslatot nyújt be az Országgyűlésnek a Kjtv. módosítása érdekében, miszerint a Kjtv. 4/A. és 4/B. §-a alapján különadó fizetésére kötelezett pénzügyi szervezet, illetve amennyiben a hitelező a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény alapján összevont alapú felügyelet hatálya alá tartozik, akkor az összevont alapú felügyelet hatálya alá tartozó hitelezők leírhatják a 2012 évre esedékes banki különadóból az elengedett követelés 30%-át. Az elengedett követelés-hányad után a hiteladósoknak sem személyi jövedelemadó-, sem ajándékozási illeték-fizetési kötelezettségük nem keletkezik

1.3. A 270 CHF/HUF, a 340 EUR/HUF, a 3,3 JPY/HUF árfolyamszintek feletti árfolyamkockázatot teljes egészében a költségvetés viseli.

A Magyar Államnak bankok magatartása miatt kötelezettségvállalás mértékét nagyságát pedig a Költségvetésről szóló törvény, illetve mellékleteiből lehet feltehetőleg megállapítani.

Erre a kapkodva létrejött megállapodásra a Magyar Állam képviselőinek, valamint a Bankszövetségnek nyilvánvalóan azért volt szükség, mert tartottak a kölcsönszerződésnek tisztességtelen szerződési feltételeivel kapcsolatos luxemburgi bírósági döntéstől a december 6-tól hozzáférhető, mellékletben látható főtanácsnoki szakvéleményre is figyelemmel.

Ugyanis ennek alapján az állapítható meg, hogy a Magyarországon bankok által megkötött valamennyi devizaalapú kölcsönszerződésbe foglalt, bankokat megillető egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen, és ennél fogva a bíróságok számára kötelezően előírt vizsgálat alapján minden peres eljárásban megállapításra fog kerülni az, hogy **a bankoknak törlesztő részlet változásra vonatkozó akár tőkére, akár kamatra, akár kezelési költségre, akár a tőke összegére vonatkozó, adósoknak címzett korábbi és jövőbeni közlése semmilyen joghatással nem bírhat.**

Ezért az sem kétséges, hogy az ilyen törvénytelen, semmis nyilatkozattal követelt, és adósok által kifizetett minden forint az alábbiakra tekintettel az adósoknak visszajár:

„8. Az irányelv 7. cikke szerint:

„(1) **A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.**

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

10. **Ezen irányelv melléklete tartalmazza azoknak a feltételeknek a felsorolását, amelyek a 3. cikk (3) bekezdésének megfelelően tisztességtelennek tekinthetők:**

1. „Azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy:

j) **feljogosítják az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül;**

l) előírják, hogy az áruk vagy szolgáltatások árának meghatározása a szállítás időpontjában történik, vagy **engedélyezik az áru eladójának vagy a szolgáltatás nyújtójának, hogy egyoldalúan megemelje az árakat, mindkét esetben anélkül, hogy ennek megfelelő jogot biztosítanának a fogyasztó számára a szerződés felmondására abban az esetben, ha a megemelt ár lényegesen magasabb annál, mint amiben a szerződés megkötésekor megállapodtak;**”

Az EU 93/13. irányelve 7. pontja szerint tehát „**A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását**”. Szerintem a Matolcsy féle adományozásokat figyelembe véve Magyarország Kormánya csúfot üz ebből az Irányelvből.

Hiszen soha egyetlen szót nem említett még egyetlen kormánytag sem arról, hogy a 2006. március 1-e után aláírt, már akár évekkel ezelőtt megkötött, tisztességtelen szerződési feltételeket tartalmazó kölcsönszerződések esetében mikor hajlandóak a bankok a semmis joghatással járó egyoldalú szerződésmódosítási gyakorlatukat végre abbahagyni, illetve a törvénytelen kikövetelt pénzt az adósoknak visszaadni.

A bankok emelik a törlesztő részleteket a csillagos égig minden indok nélkül, Matolcsy miniszter úr pedig az adófizetők pénzéből fizet, mint egy katonatiszt.

A másik oka a kapkodásnak a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának bíróságok számára kötelezően előírt alábbi döntése volt:

**„2/2011. (XII. 12.) PK vélemény
a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről**

A fogyasztói szerződések érvényességével kapcsolatos perek bírói gyakorlatában számos jogalkalmazási nehézséget jelentő kérdés merült fel, amelyek megoldása érdekében szükségessé vált egységes jogértelmezés kialakítása.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 33.§-ának (1) bekezdése alapján az egységes jogalkalmazás biztosítása érdekében a következő

v é l e m é n y t

nyilvánítja:

1. A bíróságnak hivatalból kell észlelnie, hogy a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősül. Kétség esetén azonban a szerződés fogyasztói jellegének a bizonyítása a fogyasztót terheli.

2. Vélelem szól amellett, hogy a fogyasztói szerződésben az egyedülán, előre meghatározott, illetve az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. A fogyasztóval szerződő fél ezt a vélelmet csak akkor tudja sikeresen megdönteni, ha kétséget kizáróan bizonyítja: a szerződéskötést megelőzően biztosította annak lehetőségét, hogy az adott feltétel tartalmát a fogyasztó befolyásolhassa és a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt.

3. Fogyasztói szerződésben az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel valamint az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét a bíróság - a szerződés teljes feltételrendszerének a mérlegelése alapján - akkor állapíthatja meg, ha az a jóhiszeműség és tisztesség követelményének a sérelmével egyedülán és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára bontja meg a szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát.”

Ennek a PK véleménynek, valamint a néhány nappal korábbi luxemburgi bírósági döntésnek alapján a bankok szerintem az őket támogató hatalmi elittel együtt fentiek ismeretében tudták azt, hogy tisztességes jogállamban ezek után a bankoknak jogellenes magatartásuk miatti károkozásuk miatt felelni kellene.

A Legfelsőbb Bíróságnak vélelemmel kapcsolatos állásfoglalása, valamint az a tény a 93/13 Irányelvnek 10. pont l. alpontja szerinti felmondás jogát az adós számára egyetlen banki kölcsönszerződés sem tartalmazza, a bankok számára azt jelenti, hogy eljött az igazság pillanata. Bíróság előtt felelniük kell minden jogtalan hasznukért, egyéb károkozásukért.

Ezért volt a nagy kapkodás és összeborulás a Bankszövetség és Kormány képviselői között. Rájöttek arra, hogy a tönkre tett, kifosztott adósokkal szemben ezek után össze kell fogniuk.

És ennek eredménye az is, hogy a napokban újabb, korábbiakhoz hasonló ötleteléssel akarja a Kormány a szelet kifogni vitorlából.

Az árfolyamrögzítéssel kapcsolatosan.

=====

III.

Erről az árfolyamrögzítésről Interneten az alábbi hiteles tájékoztatás olvasható:

Árfolyamrögzítés

2011. június 28-án kihirdetésre került a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény. A devizahittel (a kölcsön nyilvántartási pénzneme euró, svájci frank vagy japán jen, törlesztési kötelezettséget az adós forintban teljesíti, a kölcsön fedezete a Magyar Köztársaság területén lévő lakóingatlanon alapított zálogjog) rendelkező természetes személy 2011. december 31-ig írásban kezdeményezheti **a törlesztési árfolyam 36 hónapig, de legfeljebb később 2014. december 31-ig történő rögzítését**, ha megfelel a következő feltételeknek:

- a. a hiteladós fizetési késedelme nem haladja meg 90 napot,
- b. a hiteladós nem áll állami fizetéskönnyítő program hatálya alatt,
- c. a devizahitel végső lejáratára 2014. december 31. napját követő időpont,
- d. a fedezetül szolgáló, zálogjoggal terhelt lakóingatlan pénzügyi intézmény által meghatározott forgalmi értéke a fedezetként történő elfogadáskor a nem haladta meg a 30 millió Ft-ot,
- e. a hiteladós korábban gyűjtőszámla-hitelre vonatkozó hitelkeret-szerződést nem kötött.
- f. amennyiben a devizahitel fedezetül szolgáló lakóingatlant több pénzügyi intézmény által alapított jelzálogjog terhel, e zálogjog által biztosított valamennyi követelés tekintetében nem áll fenn 90 napot meghaladó késedelem és a zálogtárggyal szemben végrehajtási eljárás nincs folyamatban.

A rögzített árfolyam és az ezt meghaladó tényleges törlesztési árfolyamok közötti különbségre a devizahitelt nyújtó hitelintézet speciális célú, a felelős hitelezés szabályai alá nem eső forint jelzáloghitelt nyújt (a továbbiakban: gyűjtőszámla-hitel).

A Magyar Állam készfizető kezesként felel a gyűjtőszámla-hitelből eredő tartozások 100 százalékért a rögzített árfolyam alkalmazási időszak alatt, továbbá kezesként felel a gyűjtőszámla-hitelből eredő tartozások 25 százalékért a rögzített árfolyam alkalmazási időszak záró időpontját követően. A kezességvállalásért a gyűjtőszámla-hitelt nyújtó pénzügyi intézmény a Magyar Állam részére kezességvállalási díjat fizet. A kezességvállalási díj számításának és megfizetésének módját kormányrendelet határozza meg. Árfolyamrögzítés esetén az állami készfizető kezeség igénybevétele a hitelintézet döntésétől függ.

És akkor nézzük azt a jogszabályhelyet az ide vonatkozó törvényben, amiről nem adnak tájékoztatást:

(4) A pénzügyi intézmény gyűjtőszámlahitelre vonatkozó hitelkeret-szerződést köt a hiteladóssal, ha a hiteladós kezdeményezi annak megkötését és megfelel az e törvényben meghatározott feltételeknek.

4. § (1) A gyűjtőszámlahitelre vonatkozó hitelkeret-szerződésnek a következő feltételeknek kell megfelelnie:

a) a rögzített árfolyam alkalmazási időszakának záró időpontjáig a pénzügyi intézmény a hiteladós devizakölcsönből eredő bármely fizetési kötelezettségének teljesítése esetén, annak tényleges elszámolásakor a pénzügyi intézmény által alkalmazott törlesztési árfolyam és a rögzített árfolyam közötti különbség forint

összegét, a teljesítés elszámolásával egyidejűleg a gyűjtőszámlahitelből történő folyósítással biztosítja,

Ezekből a törvényi rendelkezésekből következik az, hogy árfolyamrögzítés kedvezménye a korábbi kölcsönszerződésre utaló, abból kiinduló újabb hitelkeret-szerződésnek nevezett kölcsönszerződés nélkül nem lehetséges, ezt meg kell kötni ahhoz, hogy a rögzített árfolyamon teljesítthesse kötelezettségét az adós 36 hónapig.

Ebből pedig az következik, hogy a hitelkeret-szerződés aláírásával az adós megerősíti a korábban bankkal kötött kölcsönszerződését azáltal, hogy a bank által közölt adatok tudomásulvételével határozzák meg a hitelkeret-szerződés számszaki tartalmát.

Ebből pedig az következik, hogy az alábbi jogszabályhely alapján a hitelkeret-szerződés aláírása esetén az adós örökre lemond a kölcsönszerződésben rejlő, EURÓPAI Bíróság és Legfelsőbb Bíróság által egyértelműen megállapítható semmiséget eredményező tisztességtelen szerződési feltételek miatti bíróság előtti megtámadási jogáról:

Ptk. 236. § (4) bek: **A megtámadás joga megszűnik, ha a megtámadásra jogosult a megtámadási határidő megnívta után a szerződést írásban megerősíti,** vagy a megtámadásról egyébként írásban lemond.

Az árfolyamrögzítésnél kötelezően előírt hitelkeret-szerződés megkötésénél tehát az adós gyanútlanul aláírja a szerződést azzal, hogy még meggondolja a semmiség megállapítására irányuló peres eljárás megindítását, álmában nem gondol arra, hogy most a változatosság kedvéért nem a bank, hanem a jogalkotók csalják kelepcébe azzal, hogy az életben többet nem tehet semmit azért, hogy a bank tetszése szerint ne követelőzzék vele szemben.

A bank pedig eddigi magatartásán semmit nem változtatva, sőt felbátorodva úgy emeli harminchat hónapig a törvényszöveg szerint az általa meghatározott törlesztő részlet mértékét, hogy majd csak harminchat hónap elteltével jön rá az adós arra, hogy ismét ki lett fosztva.

Azzal a különbséggel, hogy most még jobban, mint korábban.

Érdemes megtekinteni egyébként az árfolyamrögzítésre vonatkozó törvénynek alábbi rendelkezését is:

17. § Hatályát veszti

a) a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 261. § (4) bekezdése,

Hiszen az ekként megszünt törvényi rendelkezés alig egy évig a következő volt:

„4) Természetes személy - ide nem értve az egyéni vállalkozót - devizában nyilvántartott, vagy nyújtott (deviza alapú) kölcsönszerződéséből keletkező hitelezői követelés biztosítására, természetes személy tulajdonában álló ingatlanon, vagy ingatlanok természetes személy tulajdonában lévő tulajdoni illetőségére jelzálogjog nem alapítható, a felek ettől eltérő rendelkezése semmis.”

2011. augusztus 14-ig természetes személy tulajdonában álló ingatlanra bejegyezhető volt jelzálogjog devizalapú kölcsön esetén.

2010. augusztus 14-e után nem volt bejegyezhető.

Az árfolyamrögzítés áldásának köszönhetően pedig 2011. június 30-tól ismét bejegyezhető.

A napokban eljutott hozzám a “**Magyar Értelmiségiek „Urbis et Orbis” ad hoc szövetsége**” által megfogalmazott alábbi kezdetű levél:

Római Levél

Magyarország barátaihoz és szövetségeseihez

Mi, magyar értelmiségiek Rómában és a Világban megdöbbenéssel és felháborodással tapasztaljuk, hogy belpolitikai céljai elérése érdekében egy szűk, a kommunizmusban gyökerezett magyarországi érdekcsoport, tendenciózusan meghamisított információkkal igyekszik bizalmatlanságot és feszültséget kelteni hazánkkal szemben barátaink és szövetségeseink körében. Különösen aggodalommal tölt el bennünket, hogy már néhány hagyományosan baráti ország vezető politikusa is, nagyrészt a hiteles információ hiányában, akarva-akaratlanul is hozzájárul a belső viszály elmérgesedéséhez.

Majd a levél közepe táján a következő jelentős eredményre hivatkoznak:

- **Ugyancsak megegyezés született a bankszövetséggel a tömeges méretű lakossági eladósodás rendezéséről. Társadalmi hatását tekintve ez is rendkívül fontos eredmény volt.**

Mit mondhatnék erre. Úgy gondolom, hogy a békesség kedvéért jobb, ha hallgatok.

Az jut eszembe most is, hogy a II. Világháborúban szovjet fogságba került német katonák miután hazatérhettek, reggelente közülük egy-egy az utcán holtan hevert. Innen lehetett tudni azt, hogy a fogságban melyikük játszott össze az örökkel.

Szerintem ennek az erkölcsi tartásnak volt elsősorban köszönhető az, hogy a földig lerombolt hazájukat szinte pillanatok alatt felépítették, és Európa vezető országává tették.

Meggyőződésem az, hogy hazánkban a közéleti erkölcstelenséget elsősorban mélyítő értelmiség iratomban részletezett magatartásokkal mindent elkövet azért, hogy az erkölcstelenség a magánéletben is ugyanolyan szintre süllyedjen, mint ahol a mindenkori hatalmat gyakorlóknál, és oda igyekvőknél ez jelenleg tart.

A német példából kiindulva rövidesen ott tartunk, hogy nálunk az orosz fogságból hazatérve annak lenne legnagyobb becsülete a többiek előtt, aki még a fogságban, még az ellenséggel összejátszva is legnagyobb haszonra tett szert.

Ezek után pedig ne csodálkozzunk azon, hogy most itt tartunk.

Siófokon 2012. február 12. napján.

5 melléklet

Az albizottsági jelentés.doc

382 KB [Megtekintés](#) [Letöltés](#)

Deviza áttekintés.docx

186 KB [Megtekintés](#) [Letöltés](#)

Kormány-Bank megállapodás.doc

73 KB [Megtekintés](#) [Letöltés](#)

Mindent eldöntő Európa Bírósági ítélet.doc

374 KB [Megtekintés](#) [Letöltés](#)

PK vélemény.doc

71 KB [Megtekintés](#) [Letöltés](#)

Az Országgyűlés Alkotmányügyi,
igazságügyi és ügyrendi bizottságának
2002-2010. közötti
lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását,
valamint

az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló
albizottság

összefoglaló jelentése

Budapest, 2012. január 25.

Az albizottság a jelentésjuttatás 2012. február 22-i ülésén egyhangúlag fogadta el.

1

A jelentést összeállította: Dr. Papcsák Ferenc, A.~

Országgyűlés Alkotmányügyi,

igazságügyi és ügyrendi bizottságának 2002-2010. közötti

lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint a .Z

esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság elnöke

Közreműködő szakértők: - Dr. Habil Schepp Zoltán PAD, közgazdász. Z

Dr. Szabellédi István, közgazdász, jogász, igazságügyi adó,-

járadék és könyvszakértő

2

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tények röviden kronológiában (6-12 oldal)

2. Az Albizottság működésének és az ott elhangzott tartalmi
kérdések

összefoglalója (13-30 oldal)

•

A megfogalmazott kiindulási pozíciók és megválaszolandó kérdések .

•

Az elnöki „Áttekintés” és az Albizottság munkájának támogatását
szolgáló anyagok értékelése .

•

A meghallgatások eredményei és feltárásaik.

3. Szakértői összefoglaló a háztartások devizában történő túlzott
eladósodottságának tényelemeiről és a kísérő folyamatokról

(31-52 oldal)

A. A lakosság, a vállalati szféra és az állami szektor

devizafinanszírozása

közi eltérések

•

Lakosság: nem kötődik referenciakamathoz a változó kamatozás,
köteget, 2007-től dominánsan már swap-alapú refinanszírozás

•

Vállalatok, önkormányzatok : gyakrabban vannak egyedi (sok esetben
tényleges devizaforrásoldkkal fedett) refinanszírozási konstrukciók,
referencia-kamat bázisúak a banki források

•

A felelős kockázatestímelés más szintje lehet releváns

B. Az aktorok racionalitását feltételező magyarázat

•

Pozitív haszonnal (a hitelfelvevő számára az a forint alapúnál
olcsóbb

finanszírozásból adódó költségmegtakarítással) kecsegtető, kockázatos gazdasági akció .

3

- A pozitív várható hozam alapját a devizakockázati prémium létezése adja, melyet tovább erősít az a tény, hogy a forint kamatokban gyakoriak és jelentősek voltak a kedvezőtlen meglepetések (váratlan kamatemelések), melyek a múltban extrém rossz hozam/kockázat profilt adtak a változó kamatozású forintadósságoknak .

•

A lakás-problémakör, ill . a piaci forintkamatok megfizethetlensége .

•

GDP minden esetleges célfüggvényei .

C. A. racionalitás korlátai, a kockázátészlelés nehézségei mikro szinten (az egyén szintjén)

•

A. pénzügyi kultúra hiányosságai

•

Információs aszimmetriák (bank vs. ügyfél, ill. különösen hitelközvetítő vs . ügyfél)

•

Viselkedéstani („irracionális”) aspektusok a hitelfelvevők oldalán (pl . a frank vs euró kérdésköre)

4. Az egyéni kockázátészlelést nehezítő/torzító makro körülmények (53-60 oldal)

•

Egészségtelen policy mix 2002 óta (laza fiskális és szigorú monetáris politika kombinációja), melynek kiváltó oka a fegyelmezetlen költségvetés. A monetáris politika viszont az árfolyamhatásokkal szembeni védelem hamis illúziójának kialakításában játszik közre

•

Az euró hazai bevezetésével kapcsolatos kérdés évtizedes politikai elmaszátolása : az alapvető stratégiai kérdés társadalmisított megvitatása helyett felelőtlen politikai bohózat

•

A kockázatokat megfelelő súllyal előtérbe helyező társadalmi kommunikációs közeg hiánya (hitelreklámok, THM-problémakör,

4

növekedési és egyéb politikai prioritások hatásai, kiemelten 2006 és 2008 . között)

•

A bankpiaci struktúrája és az ebből adódó eltorzult versenyhelyzet (árverseny helyett kockázatverseny) .

5. A kialakult helyzet magyar szereplőinek viselkedése és ezek minősítése (61-69 oldal)

A felelősségi dimenziók kérdése

•

A magyar kormányok és az államapparátus, illetve a kormánytól független intézmények felelőssége

•
A bankrendszer felelőssége
•
A. lakosság felelőssége
6. Az Albizottság javaslatai (70-71 oldal)
5
1. Tények röviden kronológiában
A magyar háztartások devizában történő túlzott eladósodásának tényét és folyamatait abból a szempontból is szükséges megvilágítani, hogy milyen összetételű a deviza alapú hitelállomány a lakosság vonatkozásában . Az albizottsági feltáró munka és ennek szereplői alapvetően egyoldalú koncentrációt mutattak; nevezetesen a lakáshitelezés devizahitel piacra történő áttolódását jelölték meg alapvető okként . Az Albizottság működésének eredményeit bemutató összefoglaló nem lehetne teljes anélkül, hogy ne rögzítenénk a tények között, hogy a lakosság devizahitel állománya a bekövetkezett válság közepette, 2008. december 31-én 6552,2 milliárd forint volt, amely az összes lakossági hitel 68,5%-át tette ki .' Ugyanezen időpontban az összes hitelből közel azonos mértékű volt a háztartások fogyasztási és egyéb hiteleinek aránya a lakáscélú hitelekkel, el, alig volt különbség, amely 1,3 - és 5% között mozgott . Ami még ennél is meglepőbb, hogy a devizában fennálló adósságon belül a fogyasztási és egyéb hitelek részaránya magasabb volt 2008. év végén, mint a lakáshitelek részaránya.2 Ezek a tények arra hívják fel a figyelmet, hogy az egyébként központi kérdésként kezelt lakáshitelezés problematikája és ennek devizahitel piacra történő áttolódása csak egy része a makrogazdaság szempontjából ezen a jogcímen kezelendő kérdéskörnek. Megjegyzendő azonban, hogy a háztartások fogyasztási és egyéb hiteleinek jó része szabad felhasználású jelzáloghitel, amelyhez lakás, illetőleg ingatlanfedezetek. kapcsolódnak . Mindezekkel együtt a makrogazdaság szempontjából az a kezelendő probléma, hogy jelenleg a lakossági devizahitelek állománya 6,6

billiárd

Adatok az Állami Számvevőszék 05-08. számú 2005. évi áprilisi jelentéséből (11-12. oldal)

Adatok az Állami Számvevőszék 05-08. számú 2005. évi áprilisi jelentéséből (11-12. oldal)

6

(1 billiárd, 1000 milliárd forint) forintot tesz ki, amely a 2010. évi GDP

megközelítően 24%-a.

Mindezek figyelembe vételével tehát rögzíthetjük, hogy a háztartások devizában

történő túlzott eladósodása nemcsak az Albizottság Elnöke által jegyzett „Áttekintés

című anyag által sugallt lakáshitelezési problémakörből adódik, hanem ehhez

hozzájárul a fogyasztási és egyéb hitelek szignifikáns nagyságrendi összege is,

jóllehet ezen hitelösszegek költségvetésre terhet jelentő hatása kisebb, de áttételesen

a háztartások törlesztésre fordítható jövedelem összegeit jelentősen, és az ország

adósságállományát is befolyásolja.

Kronológiájában a 2000. év elejétől induló lakástámogatási rendszer alapozza meg

részben a háztartások erősödő hitelezésének, majd a devizahitelezés folyamatát,

de a forinthitelek és a devizahitelek közötti információs aszimmetriák és

emellett a magasan tartott jegybanki alapkamat 2003-évtől kezdődően nagy

volumenben nyomja a hiteligényeket a devizapiaci hitelezés felé.

Természetesen az összefoglaló tanulmány további részeiben ennek részleteire is

kitérünk, de valamennyi további elem alapvetően alárendelt szerepet játszik ezen

tények vonatkozásában.

A tények alapvetően azt igazolják, hogy a lakáscélú állami

támogatásokról szóló

12/2001. (1.31) Kormányrendelet generál olyan lakásépítéshez

kapcsolódó

kamattámogatási konstrukciókat, amelyek hatalmas volumenben indítanak el

reálgazdasági hatásokat és egyben létrehozzák a megfelelő

otthonteremtés

kielégítésének oly régen hiányzó lehetőségeit.

A 2000-2002 évek közötti lakástámogatási rendszerre fordított

költségvetési

kiadások a kedvezően alakuló reálgazdasági folyamatokból származó

bevételekből

alapvetően megtérültek és esély volt arra, hogy a hosszú távú

költségvetési terhek is

kompenzálhatók lesznek, ha folyamatosan tartható növekedés jellemzi a gazdaságot.

7

Jól megvilágítja ezt a vállalt kötelezettséget az a megállapítás az ÁSZ

jelentésben', miszerint 2008-ban előzetes számítások alapján a kamattámogatások a GDP 0,7-0,8%-át tették ki, szemben a 2000 . évi 0,1%-kal.

A kamattámogatások, kedvezmények 2003-tól történő folyamatos csökklkenése, de

jelesül a támogatott hitelkonstrukciók 6%-os, ügyfél által fizetendő

kamatmaximumának eltörlése egy csapásra drágává tette (16%) a forinthitelt és a

forintforrások egyébként is kis volumene miatt a lakosság a devizahitelezés felé

fordul, sajnos csak a kamatkülönbségeket értékelve .

A 2003-2004. évtől gyorsuló ütemben elinduló devizahitelezés alapvető

koncentrációs pontja nem volt más, mint a kamat, azaz a háztartások, úgy a

fogyasztási és egyéb hitelek, mind a lakáshitelek tekintetében is azt értékelték, hogy

a devizakamatokk alacsony értéket mutattak, szemben a forintkamatoldkal, és

különböző hatásokat, de különösen hosszabb távú eshetőleges jelenségeket nem

kalkuláltak megfelelő alapossággal .

Az ügyfelek csak kamatoldali gondolkodását és a választás tényét nem is

lehetne kifogásolható magatartásnak felróni akkor, ha a lakosság kellőképpen tájékozott lett volna az árfolyamkockázatok lehetséges nagyságáról, illetve azt is kalkulálhatta volna, hogy az esetleges árfolyammozgás valamennyi terhét a bankok áthárították a hitelfelvevőre .

Nyilván e vonatkozásban két alapvető probléma vetődik fel a háztartások, a

lakosság informáltsága, és továbbmenően pénzügyi kultúrája tekintetében.

Szükséges megállapítani, hogy a magyar lakosság a rendszerváltás előtt

alapvetően nem volt rákényszerítve a piacgazdasági instrumentumok megismerésére, sőt ez egyes esetekben kizárt volt .

ÁSZ 05-08 . számú jelentés 2009. április (14 . oldal)

§

A piacgazdaság lakosság által ismeretlen felgyorsuló folyamatai közepette a

pénzügyi kultúra megszerzése háttérbe szorult valamennyi olyan szegmensben, ahol

a tájékoztatást és ismeretszerzést meg lehetett volna oldani .

Az elhangzott vélemények, de szinte köztudomású tények alapján ez nem vitatható,

tehát szükség lett volna olyan mélységű lakossági tájékoztatásra, amelyből kiderül részben az, hogy milyen nagyok és eshetőlegeseek a devizahitel kockázatai, és azt sem ártott volna a lakosság tudomására hozni, hogy ezen kockázatokat a bankok kialakított rendben teljes egészében a hitelfelvevőre hárították át. Véleményünk szerint a nem vitathatóan jó szándékú tájékoztatások, majd később a kockázatfeltáró nyilatkozatok nem voltak elegendőek ahhoz, hogy a lakosság kellőképpen érzékenyen nyúljon a devizahitel felé, hiszen az alapösszefüggések, alkalmazott instrumentumok ismerete nélkül csak szimpla kamatoldali gondolkodás és nem jól értékelt kockázatvállalás történt meg. Ezen tények nem megfelelő felismerése a PSZÁF és a Bankfelügyelet részéről azt is jelentette, hogy sem a fogyasztóvédelmi feladatok, sem a korrekt szakmai tájékoztatások nem voltak elegendőek és nem hozták létre azt a környezetet, amelyben helyes döntéseket lehetett volna hozni a hitelfelvevőknek.

A nem vitathatóan megtett lépések, tájékoztatások, figyelemfelhívások, nyilatkozatok egy olyan alapismereteldz-el kevésbé rendelkező réteget kíséreltek meg tájékoztatni, akik az egyenkénti figyelmeztetéseket képtelenek voltak helyesen értelmezni, így a kockázatfeltárások nem rendeződtek egy markáns vektorrá, amellyel szemben már lehettek volna kellő megfontolások a döntéshozóknál .

Természetesen osztó tényezőként kell itt figyelembe venni, hogy a majd később kifejtendő „jóléti illúzió” még a későbbi kisebb tehernövekedések elviselését is látszólag lehetővé tették, még átgondolás esetén is .

⁹
Az MNB által magasan tartott alapkamat változatlanlansága még tovább gyorsította a devizahitelek felé történő elmozdulást nem kis volumenben, még az egyre kockázatosabb valuták is megjelentek a hitelezési piacokon .

Ugyan marginális mértékű az egyéb kockázatú valuták alkalmazása a devizahitelezési piacokon, de azért kell megemlíteni, mert a

viszonylagosan nagy
tájékozatlanság a hitelfelvevők részéről és a bankok intenzív
piacszerzési törekvései
létrehozta még kockázatosabb ügyleteket is .

Lakáscélú hitelállomány összetétele

C
OL
E
4 500
4 000 -
3 500
3 000
2 500 -
2000 1500 -
1000
500
0
1 0
NUF
EURYEN
CHF
o
r-i
N
m
Ct
ul
10
i~
00
p'l
0

OO 00 00 00 00 00 00 00 00 00 0r i r0-ri-i

NNNNNNNNNNNNNN

Forrás : MBE

Azt is tényként kell rögzíteni, hogy sem a jegybank, sem a PSZÁF az
egyébként

nem vitathatóan jó szándékú figyelemfelhívások és már minősített
tájékoztatások

mellett nem tesznek semmit az ellen, hogy a bankok és különösen a
külföldi

tulajdonúak már szinte standardizált termékként kezelték az óriási
kockázatokat

hordozó devizahitelezést a válság és a válságos helyzetű gazdaság
közepette .

A kialakult helyzetet tovább rontotta az, hogy bekapcsolódik a
folyamatba

nagyszámú hitelközvetítő, akik salatos érdekeiknek megfelelően
nagy

nagyságrendben terelték a hitelfelvevőket a kockázatos ügyletek
felé .

A 2008-ban kitört válság hatására a reálgazdasági gyengülés mellett a
forint euróval

szembeni gyengülése, majd a svájci frank szinte valamennyi valutával
szembeni

erősödése, a kockázati felárak emelkedése jelentősen megnövelte a
háztartások

törlesztőrészleteit.4

viszonylagosan nagy
tájékozatlanság a hitelfelvevők részéről és a bankok intenzív
piacszerzési törekvései
létrehozta még kockázatosabb ügyleteket is .

Lakáscélú hitelállomány összetétele

C
OL
E
4 500
4 000 -
3 500
3 000
2 500 -
2000 1500 -
1000
500
0
1 0
NUF
EURYEN
CHF
o
r-i
N
m
Ct
ul
10
i~
00
p'l
0

OO 00 00 00 00 00 00 00 00 00 0r i r0-ri-i

NNNNNNNNNNNNNN

Forrás : MBE

Azt is tényként kell rögzíteni, hogy sem a jegybank, sem a PSZÁF az
egyébként

nem vitathatóan jó szándékú figyelemfelhívások és már minősített
tájékoztatások

mellett nem tesznek semmit az ellen, hogy a bankok és különösen a
külföldi

tulajdonúak már szinte standardizált termékként kezelték az óriási
kockázatokat

hordozó devizahitelezést a válság és a válságos helyzetű gazdaság
közepette .

A kialakult helyzetet tovább rontotta az, hogy bekapcsolódik a
folyamatba

nagyszámú hitelközvetítő, akik salatos érdekeiknek megfelelően
nagy

nagyságrendben terelték a hitelfelvevőket a kockázatos ügyletek
felé .

A 2008-ban kitört válság hatására a reálgazdasági gyengülés mellett a
forint euróval

szembeni gyengülése, majd a svájci frank szinte valamennyi valutával
szembeni

erősödése, a kockázati felárak emelkedése jelentősen megnövelte a
háztartások

törlesztőrészleteit.4

70 000
 60000
 50 000
 40 000
 Egy átlagos (15 éves 5,4 milliós) jelzáloghitel törlesztő részleteinek alakulása

 --cíl
 -EUR
 --I-IUF

70 000
 60 000
 50 000
 40 000
 30 000

Forrás : MNB-adatok alapján NCM-számítás

A grafikon adataiból is leszűrhetően a háztartások terhei az eredetileg számítottnál jelentős mértékben megnöttek, és ha hozzávesszük a jövedelmi viszonyok kedvezőtlen alakulását, láthatóvá válik a háztartásokra nehezedő már elviselhetetlen teher, amelyet eredményeként a bankrendszer lakossági hitelportfóliója is alapvetően romlik. Nem lenne teljes a tények rövid időrendben történő rögzítése anélkül, hogy ne ejtenénk szót a már leírt eseményeld-,el szembeni nemzetközi szervezetek megnyilvánulásáról, illetve a hazai intézmények létező - habár erőtlén figyelemfelhívásairól.

Nem szövegszerű átvétel az NCM által is jóváhagyott elnöki áttekintésből .

```
11
Mo Q0 01 0 N_ Mo ...0 rn 0 N_ MO
Q0 0~ 0 N_ MO
0 00, N_ MO 0Q
ON
C> 00N
00
N
1- 00N
I- 00N
00 00N
00 00N
00 00N
00 00N
Q00N
Q00N
o, 00N
rn 00N
0_0N
0N
0N
00N
```

NO NO

A Magyar Nemzeti Bank a 2004 . évi stabilitási jelentésében már kitért a devizaalapú lakásfinanszírozás addicionális kockázatainak bemutatására, amely

mellett elismerte, hogy a jegybanki kamatemelés is hozzájárult ahhoz, hogy a bankok és a háztartások a devizahitelezés felé fordultak . Véleményünk szerint már itt - tehát a 2004. évi stabilitási jelentés kapcsán - kellett volna, hogy kezdeményezzen a Nemzeti Bank lépéseket kormányzati szinten, és önmaga is kellett volna, hogy lépéseket tegyen a hitelintézetek felé, részben korlátozó, másrészt kockázatfeltáró és megosztó tartalmú intézkedések mentén . A nemzetközi szervezetek (Nemzetközi Valutaalap, Európai Bizottság, Világbank, Európai Központi Bank) és a Deutsche Bank szinte egybehangzóan hívták fel a figyelmet a devizahitelezés kockázataira, és ugyan nem „követeltek” lépéseket, de hatáselemzéseikre hivatkozva stabilitási szempontból minősítik az átlagostól nagyobb kockázatúnak a hazai gyakorlatot. Hangsúlyozni szükséges, hogy a külföldi szervezetek, de alapvetően az IMF a Kelet-európai régióban Magyarországot minősítette úgy, hogy itt a leggyengébb a szabályozói fellépés, utalva a jegybanki és kormányzati lépések elmaradásának hiányára.

12

2. Az Albizottság működésének és az ott elhangzott tartalmi kérdések

összefoglalója

a. A megfogalmazott kiindulási pozíciók és megválaszolendő kérdések

Az Albizottság első ülése 2011 . október 3-án került lebonyolításra, amely ülésen az

Albizottság elfogadta az alábbi alapvetéseket, illetőleg működésének célját, valamint

megfogalmazta azokat a kérdéseket, amelyekre választ kell keresnie . Bigottság ehaeve;;ése

A 2002-2010. közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló Albizottság Célia,

Tisztázni, hogy kit milyen személyes felelősség terhel, esetlegesen kit terhel

büntetőjogi, polgárjogi, munkajogi, illetve politikai felelősség .

Az akkori pénzügyminisztériumi vezetés, a PSZÁF és más döntési pozícióban lévő személyek mit tettek, vagy mi az, amit elmulasztottak annak

érdekében, hogy megvédjék az embereket.

A Bi.-, ottának a követke. 'ő kérdésekre kell választ keresnie

•

A Kormányoknak milyen szabályozási eszközei voltak, miért nem védte meg a bankároktól és a bankoktól az embereket?

•

Hogyan fordulhatott az elő, hogy egyoldalú szerződésmódosításokkal tették tönkre a hitelesek, az elmúlt nyolc év kormánya miért nem tett

lépéseket ezeknek a hiteleseknek a megvédése érdekében?

13

• Hogyan hagyhatta figyelmen kívül az akkori kormányzat a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének, a Magyar Nemzeti Banknak, az IMFnek,

az Európai Központi Banknak és a Világbanknak a figyelmeztetéseit?

• Mi vezetett oda, hogy 2002-ben a lakosság devizahitel-állománya kevesebb volt, mint 300 milliárd forint, 2010 nyarára pedig ez az állomány 6600 milliárd forintra emelkedett?

Az Albizottság által megfogalmazott és elfogadott működési cél és kérdések

alapvetően meghatározták a munka fő gerincét, amelyhez az Albizottság elnöke egy

ügynevezett elnöki - az NGM által jóváhagyott - áttekintést terjesztett az

Albizottság elé. Ez jellegét tekintve egy olyan összefoglaló volt, amely megkísérelte

körülírni a problémakört, ezen túlmenően rögzíteni az időrendben történt tényeket,

és végül tangenciálisan ugyan, de érintette az esetleges felelősségi vonatkozásokat is .

Az Albizottság munkamódszere a már említett elnöki Áttekintés megtárgyalásán

kívül hálom ülés keretében arra koncentrált, hogy az inkriminált időszakban a volt

pénzügyminiszterek, a volt és jelenlegi Jegybank elnökök, valamint a PSZÁF volt és

jelenlegi elnökei, továbbá a Bankszövetség volt és jelenlegi vezetői, illetve a

Központi Statisztikai Hivatal volt és jelenlegi elnökei, a Devizakárosultakat

tömörítő civil szervezet és a I-Iitelesmozgalom vezetőinek meghallgatásával derítse

ki az alapvető viszonyokat és tényeket .

A munkatervben elhatározott rend alapvetően érvényesült, a meghallgatni kívánt

személyek az Albizottság előtt döntő többségében megjelentek, és személyes

véleményük kifejtésével, valamint kérdésekre adott válaszokkal és vélemények

meghallgatásával kellő muníciót biztosítottak az Albizottságnak az

összefoglaló
jelentés elkészítéséhez .

¹⁴

b. Az elnöki „Áttekintés” és az Albizottság munkájának támogatását

szolgáló anyagok értékelése.

Az Albizottság munkája során az elnöki Áttekintésen túlmenően jelentős számú

háttéranyag befogadását eszközölte, amelyeket alapvetően a meghallgatásra

meghívott volt vezetők és funkcionáriusok bocsátottak az Albizottság rendelkezésére, abból az okból, hogy a személyes megjelenésük kapcsán kifejtendő

álláspontjukat dokumentumokkal is alátámasztják .

I zen túlmenően az Albizottság rendelkezésére állt a Hiteles Mozgalom alapítói és

támogatói által 2011 . október 31-én dátumozott összeállítás, amelynek címe

„Hogyan adósodtunk el? mindannyian” .

Az Albizottság munkájának elindítását az elnökökkel

készített „Áttekintés a

háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól” című

anyag tartalmazta, amely tájékoztató jellegét már az anyag címlapja is

hangsúlyozza.

IA bizottsági tárgyalásba vett áttekintés szalmi argumentációját az Albizottság

2011 . október 18-án megtartott ülésén a Nemzetgazdasági Minisztérium helyettes

államtitkárai Nátrán Roland és Dr. Szöllősi László biztosították.

Az „Áttekintés” című anyag rövid értelmezéseit és szóbeli kiegészítését tette meg

mindkét helyettes államtitkár, amely hozzászólások tartalmában megerősítették az

„Áttekintés”-ben leírtakat, de néhány megállapítást kiemeltek, illetve egzak

megközelítésre törekedve értelmeztek .

Jelentős ebből a szempontból, hogy Nátrán Roland helyettes

államtitkár szóban

nyilatkozik arról, hogy „a szabályozó hatóságok tudták volna kezelni, menedzselni,

így értelemszerűen ebben az esetben az Országgyűlésnek, illetve a Kormánynak

voltak azok a jogalkotási eszközök a kezében, amelyekkel ezt a folyamatot meg

lehetett volna állítani, vagy akár meg lehetett volna előzni” 5

5 Az „Áttekintés” című dokumentum szóbeli kiegészítése 2011 . október 18 . ülés jegyzőkönyve 6, oldal

15

Ugyancsak a szóbeli kiegészítés közepette hangzik el a lehetséges beavatkozási

összefoglaló
jelentés elkészítéséhez .

¹⁴

b. Az elnöki „Áttekintés” és az Albizottság munkájának támogatását

szolgáló anyagok értékelése.

Az Albizottság munkája során az elnöki Áttekintésen túlmenően jelentős számú

háttéranyag befogadását eszközölte, amelyeket alapvetően a meghallgatásra

meghívott volt vezetők és funkcionáriusok bocsátottak az Albizottság rendelkezésére, abból az okból, hogy a személyes megjelenésük kapcsán kifejtendő

álláspontjukat dokumentumokkal is alátámasztják .

I zen túlmenően az Albizottság rendelkezésére állt a Hiteles Mozgalom alapítói és

támogatói által 2011 . október 31-én dátumozott összeállítás, amelynek címe

„Hogyan adósodtunk el? mindannyian” .

Az Albizottság munkájának elindítását az elnökökkel

készített „Áttekintés a

háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól” című

anyag tartalmazta, amely tájékoztató jellegét már az anyag címlapja is

hangsúlyozza.

IA bizottsági tárgyalásba vett áttekintés szalmi argumentációját az Albizottság

2011 . október 18-án megtartott ülésén a Nemzetgazdasági Minisztérium helyettes

államtitkárai Nátrán Roland és Dr. Szöllősi László biztosították.

Az „Áttekintés” című anyag rövid értelmezéseit és szóbeli kiegészítését tette meg

mindkét helyettes államtitkár, amely hozzászólások tartalmában megerősítették az

„Áttekintés”-ben leírtakat, de néhány megállapítást kiemeltek, illetve egzak

megközelítésre törekedve értelmeztek .

Jelentős ebből a szempontból, hogy Nátrán Roland helyettes

államtitkár szóban

nyilatkozik arról, hogy „a szabályozó hatóságok tudták volna kezelni, menedzselni,

így értelemszerűen ebben az esetben az Országgyűlésnek, illetve a Kormánynak

voltak azok a jogalkotási eszközök a kezében, amelyekkel ezt a folyamatot meg

lehetett volna állítani, vagy akár meg lehetett volna előzni” 5

5 Az „Áttekintés” című dokumentum szóbeli kiegészítése 2011 . október 18 . ülés jegyzőkönyve 6, oldal

15

Ugyancsak a szóbeli kiegészítés közepette hangzik el a lehetséges beavatkozási

eszközök felsorolása az itt idézett szövegek környezetben ; „Többféle intézkedés

feltehetően lehetett volna, értelemszerűen az egyik ilyen lehetőség a kamattámogatási rendszer

körültekintő és átgondolt megtartása, körültekintő menedzselése.

A másik nagy köre a beavatkozási lehetőségeknek azok a makroprudenciális szabályozások,

amelyek a pénzintézetek makroprudenciális működésére vonatkozó szabályokat alakítják ki.

Itt a pénzintézetek hitelezési aktivitása, a pénzintézetek hitelnyújtási szabályozása, a

pénzügyintézetek tőkeszabályozása, likviditási szabályozása, devizaforrás, devizalikviditási

szabályozása állt volna az akkori korfüzár, illetve parlament rendelkezésére, amellyel ebben az

időszakban a szabályozó hatóságok nem éltek . "

Azért lényeges ez a kiemelés, mert az „Áttekintés” című anyag ilyen módon nem

fogalmazza meg a teendők lehetséges eseteit és terét, amely itt megtörtént a fentiek

alapján.

Az Albizottság kormánypárti tagjai alapvetően egyetértettek

az „Áttekintés”

tartalmával, viszont az ellenzéki képviselők több felvetést, és ennek megválaszolását

hiányolták az anyagból.

Ilyen Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) képviselő felvetésében annak a kérdésnek az

esetleges tisztázása, hogy tekinthető-e hibás terméknek a devizaalapú hitelezés, és

felvethető-e ennek kapcsán a szerződések érvénytelensége .

Dr. Steiner Pál (MSZP) képviselő a jogszabályi környezetváltozással kapcsolatos

leírást hiányolta az anyagból, különösen utalva a

devizagazdálkodással kapcsolatos

joganyagok áttekintésére . Ugyancsak Dr. Gaudi-Nagy Tamás képviselő felvetése

kapcsán került szóba, és minősítési igény is megfogalmazódott abban a tekintetben,

hogy a devizahitelezés mennyiben meríti ki a carry trade ügyleteket, és véleménye

szerint ennek azért kellene szerepelnie az anyagban, mert alapvetően ezen típusú

ügyletek alkalmatlanok a hosszabb futamidejű hitelek

finanszírozására .

16

Az Albizottság elnöke a helyettes államtitkárok kiegészítéseit követően az

„Áttekintés” című anyag feletti vitát azzal zárta le, hogy egy áttekintésről van szó, és

a későbbiekben lesz még módja a képviselőknek véleményük kifejtésére a

meghallgatások kapcsán .

c. A meghallgatások eredményei és feltárásaik

Valamennyi meghallgatott személy szóban elhangzott interpretációja megjelenik az

Albizottság üléséről készült jegyzőkönyvekben, amelyből jól követhetők az

álláspontok, s az Albizottság tagjainak kérdései és véleményük is . hangsúlyozni kell

azt, hogy a meghallgatottak közül jelentős számban biztosítottak az Albizottság

részére háttéranyagot vagy prezentációt, amelyben részletesen kifejtették

álláspontjukat az adott témakörrel kapcsolatban, ugyan nem ragaszkodva az

Albizottság által jóváhagyott kérdések konkrét megválaszolásához vagy ezek

körülményeinek tisztázásához . (AA becsatolt háttéranyagok és írásos prezentációk az

Albizottság működési dokumentációjának részét képezik .)

Az Albizottság munkatervének részeként eldöntött meghallgatások előtt valamennyi meghallgatásra vonatkozóan az .Albizottság elnöke

leszögezte, hogy az

Albizottság a jogi felelősség oldaláról kívánja a kérdést megközelíteni, s ez irányba

terelte a meghallgatottakat is.

Az Albizottság előzetes tervének megfelelően meghallgatta a 2002-2010 . közötti

pénzügyminiszteri tisztségeket betöltő személyeket abban a sorrendben, ahogy

időrendben ellátták funkcióikat . dr. László Csaba, dr . Draskovics Tibor, dr . Veres

János, dr. Oszkó Péter volt pénzügyminiszterek közül dr. Oszkó Péteren kívül

mindenki megjelent az Álbizottság előtt és kifejtette véleményét . dr. Oszkó Péter

írásban kimentette magát és írásos véleményével járult hozzá az Albizottság feltáró

munkájához.

17

Dr. László Csaba volt pénzügyminiszter 2002. év májusától 2004 . év februárig

látta el ezt a tisztséget . Az elnöki Áttekintéssel kapcsolatban megkérdőjelezte azt,

hogy a lakástámogatásra fordított költségvetési kiadások 1998-2002 . között

megettérültek.

Leszögezte, hogy 2000-2003 között 18 milliárdról 209 milliárdra nőtt a jövőbeli

elkötelezettség a költségvetés számára és e mellett állította, hogy

a későbbiekben lesz még módja a képviselőknek véleményük kifejtésére a

meghallgatások kapcsán .

c. A meghallgatások eredményei és feltárásaik

Valamennyi meghallgatott személy szóban elhangzott interpretációja megjelenik az

Albizottság üléséről készült jegyzőkönyvekben, amelyből jól követhetők az

álláspontok, s az Albizottság tagjainak kérdései és véleményük is . hangsúlyozni kell

azt, hogy a meghallgatottak közül jelentős számban biztosítottak az Albizottság

részére háttéranyagot vagy prezentációt, amelyben részletesen kifejtették

álláspontjukat az adott témakörrel kapcsolatban, ugyan nem ragaszkodva az

Albizottság által jóváhagyott kérdések konkrét megválaszolásához vagy ezek

körülményeinek tisztázásához . (AA becsatolt háttéranyagok és írásos prezentációk az

Albizottság működési dokumentációjának részét képezik .)

Az Albizottság munkatervének részeként eldöntött meghallgatások előtt valamennyi meghallgatásra vonatkozóan az .Albizottság elnöke

leszögezte, hogy az

Albizottság a jogi felelősség oldaláról kívánja a kérdést megközelíteni, s ez irányba

terelte a meghallgatottakat is.

Az Albizottság előzetes tervének megfelelően meghallgatta a 2002-2010 . közötti

pénzügyminiszteri tisztségeket betöltő személyeket abban a sorrendben, ahogy

időrendben ellátták funkcióikat . dr. László Csaba, dr . Draskovics Tibor, dr . Veres

János, dr. Oszkó Péter volt pénzügyminiszterek közül dr. Oszkó Péteren kívül

mindenki megjelent az Álbizottság előtt és kifejtette véleményét . dr. Oszkó Péter

írásban kimentette magát és írásos véleményével járult hozzá az Albizottság feltáró

munkájához.

17

Dr. László Csaba volt pénzügyminiszter 2002. év májusától 2004 . év februárig

látta el ezt a tisztséget . Az elnöki Áttekintéssel kapcsolatban megkérdőjelezte azt,

hogy a lakástámogatásra fordított költségvetési kiadások 1998-2002 . között

megettérültek.

Leszögezte, hogy 2000-2003 között 18 milliárdról 209 milliárdra nőtt a jövőbeli

elkötelezettség a költségvetés számára és e mellett állította, hogy

teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy a későbbi időszakokban nem lesz ereje a költségvetésnek, az Államnak arra, hogy segítse a később jövőket vagy fiatalabbakat, akik csak később akarnak valamilyen lakásproblémájukra megoldást találni . Leszögezte, hogy a háztartások feltehetőleg negatív tapasztalatok hiánya miatt az árfolyamkockázatot kisebbnek érzékelik, így koncentrálnak a jól látható kamatkülönbözetre . Nem vitatta a lakossági devizahitelezés súlyos makrogazdasági problémakörét, de az értelmes szakmai viták eredménye - véleménye szerint - a következő időszakokban lehet hasznos, hogy még egyszer ezeket a hibákat ne kövessék el, illetve a múlt elemzése alkalmas arra, hogy megfelelő megoldásokat találjanak . A kérdésekre adott válaszokból kitűnik, hogy alapvetően a PSZÁF fogyasztóvédelmi funkciónak érvényesíteset szögezte le úgy a tájékoztatás, mint a reldámozási gyakorlatok felügyelete tekintetében . Zárszavában a volt miniszter elismerte, hogy nem lehetett számítani arra, hogy a lakosság és a bankok ilyen szinten egymásra találjanak a devizahitelekben, erre modellek sem készültek, viszont azt teljesen világosnak minősítette, hogy ha a korábbi lakástámogatási rendszer hatályban marad, az felrobbantja a költségvetést és finanszírozhatatlanná válik .

18
 Dr. Draskovics Tibor volt pénzügyminiszter 2004. év februárjától 2005 . év áprilisáig látta el tisztségét, benyújtott anyaga szóbeli kiegészítésében a lakástámogatási rendszert, ami valós társadalmi problémára akart választ adni fenntarthatatlannak, igazságtalannak és célszerűtlennek minősítette . Leszögezte, hogy ha maradt volna a támogatási rendszer, akkor 2007-re kb . 500 milliárdos éves költségvetési kiadási teher jelentkezett volna, amely összeg az aktkori GDP-nek a 2%-a körül volt, és amely ma 10%-nál nagyobb államadósság növekedést hordozott volna.

Kifejtette a költségvetési és monetáris politika diszharmoniaját és alapvetően a jegybanki alapkamat növelését és magasan tartását jelölte meg hibaként, illetőleg a

devizahitelezés felfutásának okaként .
 Az elnöki anyagban szereplő nemzetközi összehasonlításokat a lengyel példa esetében azért nem tartja jónak, mert a 2000-es évek elején a lengyel árfolyamsokk óvatosabbá tette a lengyel hitelezés valamennyi szereplőjét. Leszögezte, hogy a PSZ.AF, az MNB és a Pénzügyminiszter, illetve Pénzügyminisztérium több nyilatkozatban igyekezett a közvélemény figyelmét felhívni a devizahitelezés kockázataira . Azt is az Albizottság tudomására hozta, hogy sem a jegybank, sem a Felügyelet, sem a nemzetközi intézmények érdemi figyelemfelhívást, pláne javaslatot nem közvetítettek felé . Megállapította azt is, hogy a jegybank stabilitási jelentései ugyan utaltak a kockázatra, de nem követeltek, vagy javasoltak intézkedést, holott éppen a Jegybanknak van módja pl . : a tartalékszabályok módosításával módosítani a bankok hitelezési gyakorlatán . Felhívta az Albizottság figyelmét arra, hogy nagyon kedvező reálgazdasági hatások jelentek meg és a 362 ezer lakás, amely 2001-től és 2010-vel bezárólag épült az a családi vagyonoknak és a nemzeti vagyonnak is jelentős emelkedése .
 19
 Leszögezte azt is, hogy az Albizottság elnöki anyag, de egyáltalán a devizahitelezés kapcsán felvetődött kérdéskörökben nem beszélnek arról, hogy akik régebben adósodtak el jelentős mértékben nyertek kamatkülönbözetet és a megtakarított jövedelmet másra költötték, mint tartalékolásra . A kérdésbe-e adott válaszában leszögezte, hogy ha megtiltja a Kormány a devizahitelezést, akkor lényegében leállt volna a lakasepítés és most szembe kéne nézni azzal a problémával, hogy egymillió ember nem lenne jobb lakáskörülmények között. Leszögezte, hogy a bankok alapvetően nem lobbiztak a devizahitelezésért, hanem inkább az 1,5%-os lakáshitel folyósítási jutalékot szerették volna visszaállítani .
 .A kérdések és vélemények elhangzása után a volt pénzügyminiszter leszögezi, hogy az értékrendekben és világlátásokban meglévő különbségeket nem érdemes taglalni, viszont azt hangsúlyozta, hogy a költségvetés védelme különböző eszközökkel

e örtént.

.Azt is leszögezte a hozzászólások kapcsán, hogy az árfolyambiztosítás - jóllehet voltak ilyen próbálkozások - alapvetően megdrágította volna a hitelezést és ezért nem terjedt el..

Dr. Veres János volt pénzügyminiszter 2005 . év áprilisától 2009. év áprilisáig

látta el tisztségét és meghallgatása során három olyan körülményre kívánta felhívni

a figyelmet, amely nem szerepelt az áttekintés című anyagban .

Az első problémakörben azt hiányolta, hogy az áttekintés nem foglalkozik azokkal a jogszabályi körülményekkel, amelyek 2002. év előtt születtek. Kifejti azt is, hogy az elnöki anyag nem tér ki arra sem, hogy a jegybank a túlzottan magasan tartott

alapkamattal elszívta a megtakarítások jelentős részét, holott támogatnia kellene a

Kormány gazdaságpolitikáját.

20

A második problémakörben leszögezi, miszerint osztja a többi volt pénzügyminiszter véleményét, hogy nem lett volna fenntartható a 2002-ben

kialakított kamattámogatási rendszer, hiszen míg 2001-ben 60 milliárd forint a

GDP 0,39 %-át tette ki, addig a továbbiakban ugyan különböző mértékekben, de

2005-ben 232 milliárd lakástámogatási összeg a GDP 1,06%-át jelentette, de még

2009-ben is 199 milliárd lakáshitel támogatás összege a GDP 0,76%-át jelentette .

A harmadik problémakörben azt szögezi le, hogy egyetlen figyelemfelhívás sem

terjedt ki a devizahitelezésnek arra a kockázatára, amellyel az Albizottság

foglalkozik.

Vitatja az elnöki anyag azon megállapítását, hogy nem volt érdemi intézkedés,

hiszen 2008 . február 15-én a Jegybank és a PSZÁF közös ajánlást adott ki a

devizahitelezés rendszerszintű kockázatairól, ezen kockázatok prudens felméréséhez és a kezelésükhöz kapcsolódó intézményi és fogyasztóvédelmi

követelményekről. Leszögezte azt is, hogy 2008 . november 6-án létrejött az a

megállapodás a kereskedelmi bankokkal, amely lehetővé tette a törlesztési idő

hosszabbítását külön díj felszámítása nélkül és azt is, hogy ha az ügyfél kéri, a

devizalapú kölcsön forintalapú kölcsönné volt átváltható .

A. kérdéseket és véleményeket követően leszögezi a volt pénzügyminiszter, hogy törvényhozási eszközök azért nem merültek fel, mert senki részéről nem érkezett ilyen indítvány, amilyen jelzések voltak, azok nem tekinthetők jogalkotási indítványoknak.

.A célzott reklámokkal kapcsolatosan a Versenyhivatalra utal, és a devizahitelek szigorításában egyértelműen nevezi meg a Nemzeti Bank ilyen jellegű teendőit .

Dr. Oszkó Péter volt pénzügyminiszter 2009. év és 2010 . év között látta el megbízatását a Bajnai Kormány Pénzügyminiszterként, aki személyes megjelenését kimentette, de véleményét a problémakörrel röviden összegezte .

²¹ Megállapítja a volt miniszter, hogy a Bajnai Kormány volt az első, aki tényleges korlátozó szabályokat alkalmazott a lakossági devizahitelezés vonatkozásában és szabályrendszert hozott létre az egyoldalú szerződésmódosítások korlátozására is .

Megállapítja, hogy az elnöki összefoglaló ezerről a kérdésekről nem beszél, és nem beszél arról sem, hogy a lakáshitel támogatási rendszer nem volt fenntartható és legalább olyan adósságcsapdába kergette az országot, mint később a devizahitelezés .

Megállapítja azt is, hogy valójában a devizahitelek vesztesége és kitettsége, valamint a kockázatok 2010 . év nyarától nőttek meg jelentősen .

.A volt pénzügyminiszterek meghallgatást követően az Albizottság a volt, illetőleg a jelenlegi jegybankelnök meghallgatását foganasította, amelynek keretében Járai Lszignond volt Jegybank elnök és Simor András jelenlegi jegybank elnök kapott lehetőséget véleményének kifejtésére .

Járai Zsigmond a Magyar Nemzeti Bank volt elnöke három kérdésről beszélt, részben arról, hogy a deviza-eladósodás milyen társadalmi és gazdasági problémát okoz, másrészt a probléma kialakulás főbb okairól, harmadrészt arról, hogy mit tett az elmúlt 8-10 évben a helyzet kialakulása vagy annak megelőzése érdekében .

A Magyar Gazdaság egyik legsúlyosabb problémájának minősíti a magyar háztartások nagymértékű deviza-eladósodását, de azt is leszögezi, hogy 2004-2006 . között még nem lehetett látni, hogy ekkora probléma lesz a

devizahitelezésből .

A szóbeli interpretációjában megállapította, hogy a rossz gazdaságpolitika miatt

alakultak ki magas jegybanki kamatok és hozzájárult ehhez a probléma kialakulásához az euro bevezetés állandó csúsztatása is .

Bemutatta, hogy mint jegybank elnök igyekezett felhívni a figyelmet a svájci frank

hitelszerződések veszélyére, de komoly bankok bizonygatták a számára, hogy a

lakosság alacsonyabb terheinek érdekében alakították ki a svajci frank

hitelkonstrukciókat.

22

Előadásában világossá tette, hogy a PSZÁF semmit nem tett az eladósodás lassítása

érdekében, amelynek okaként a meg nem értést jelölte meg . Az is elhangzott az

expozéjában, hogy a Kormányzat érdekeltségét jelentette a gyors lakossági

eladósodás, ezáltal ugyanis egy gyorsabb GDP növekedést tudott Magyarország

produkálni. Ezt a GDP növekedési többletet 1 % körüli mértékre tette, miközben

óriásnak nevezte a megjelenő kockázatokat .

Leszögezte, hogy a Magyar Nemzeti Banknak nem volt eszköze arra, hogy ezt a

folyamatot megakadályozza, ezek az eszközök a Kormányzat vagy a PSZAF kezében voltak.

A volt jegybank elnöknek a külföldi jelzéseld-,el kapcsolatos véleményét úgy

rögzítette, hogy az volt a benyomása, hogy a Kormányzat és a PSZÁF nem

tekintette komoly problémának a devizában történő eladósodást, és nem is próbált

lépéseket tenni a megállítás érdekében .

A, kérdések és vélemények után Járai Zsigmond elmondta, hogy a 2000-es évek

elején folytatott gazdaságpolitika továbbfolytatása nagyon jelentős GDP

növekedéseket eredményezhetett volna, és azt is, hogy a jegybanki kamatdöntéseket

alapvetően a gazdaságpolitika határozza meg, kamatszinten lehet egy országban dolgozni .

A lakástámog tások megszüntetését gazdasál, olitikai hibának minősítette és a

jegybank tartalékszabályozási eszközét hatástalannak vélte . Záró gondolatként

alapvető problémának nevezte a lakosság alacsony pénzügyi kultúráját és a korrekt

tájékoztatásokat elmaradását is .

Simor András a Magyar Nemzeti Bank jelenlegi elnöke ugyancsak három